

Dále byla sledována situace, která podporuje kompetenci k učení prací s úkoly, které tvoří základ pro úkolové situace vyššího řádu. Jde o učení orientované na základní prvky učiva – znalosti (fakt, pojmů, postupů) a jednoduché dovednosti (intelektové i praktické), např. zapamatování, rozumění a aplikaci (fakt, pojmů, postupů) a učení se jednotlivým úkolům.

Ve školách sloužících jako norma se tyto situace vyskytly častěji ve zdařilé podobě s dopadem na všechny žáky (58,5 % oproti 45,2 % ve vyloučených lokalitách). Ve školách ve vyloučených lokalitách se naopak častěji oproti normám tato situace vyskytla ne zcela zdařile s dopadem na většinu žáků (33,9 % oproti 4,7 %).

Tabulka 15

Výskyt charakteristiky „úkolové situace vyššího řádu“ (podíl hodin v %)

Úkolové situace vyššího řádu	Vyl. lok.	Srov. šk.
Situace se nevyskytla	24,2	49,1
Situace se vyskytla, ale ne zcela zdařile a zasáhla jen jednoho žáka	1,6	0,9
Situace se vyskytla, ale ne zcela zdařile a zasáhla více žáků nebo se situace vyskytla ve zdařilé podobě a zasáhla jen jednoho žáka	19,4	6,6
Situace se vyskytla, ale ne zcela zdařile a zasáhla většinu žáků	25,8	9,4
Situace se vyskytla, ale ne zcela zdařile a zasáhla všechny žáky nebo se vyskytla ve zdařilé podobě a zasáhla více žáků	9,7	10,4
Situace se vyskytla ve zdařilé podobě a zasáhla většinu žáků	3,2	8,5
Situace se vyskytla ve zdařilé podobě a zasáhla všechny žáky	16,1	15,1

„Úkolové situace vyššího řádu“ vedou žáky k zvládnutí vyšších myšlenkových operací analyticko-syntetických, induktivně-deduktivních a k formování tvořivých schopností. V hodině se projevují např. předkládáním otázek a úloh na komplexnější analýzu nebo směřujících k syntéze a tvořivosti či hodnotícímu posouzení ze strany učitele. Žáci plní úlohy daného typu samostatně nebo s malou oporou učitele či jiných žáků.

Tyto situace se nevyskytly přibližně v polovině hodin srovnávacích škol, zatímco ve vyloučených lokalitách to bylo pouze ve čtvrtině. Z hlediska výskytu zdařilých situací, které zasáhly co nejvíce žáků, se výsledky obou srovnávaných skupin škol příliš neliší.

Tabulka 16

Výskyt charakteristiky „podpora výkonu“ (podíl hodin v %)

Podpora výkonu	Vyl. lok.	Srov. šk.
Situace se nevyskytla	1,6	19,8
Situace se vyskytla, ale ne zcela zdařile a zasáhla jen jednoho žáka	0,0	1,9
Situace se vyskytla, ale ne zcela zdařile a zasáhla více žáků nebo se situace vyskytla ve zdařilé podobě a zasáhla jen jednoho žáka	14,5	16,0
Situace se vyskytla, ale ne zcela zdařile a zasáhla většinu žáků	24,2	11,3
Situace se vyskytla, ale ne zcela zdařile a zasáhla všechny žáky nebo se vyskytla ve zdařilé podobě a zasáhla více žáků	9,7	12,3
Situace se vyskytla ve zdařilé podobě a zasáhla většinu žáků	6,5	8,5
Situace se vyskytla ve zdařilé podobě a zasáhla všechny žáky	43,5	30,2

„Podpora výkonu“ v hodinách se vyznačuje tím, že ve výuce vnímáme důvěru učitele v to, že žáci mohou dostat na ně kladeným učebním nárokům. Učitel přistupuje k žákům s respektem, poskytuje jim popisnou zpětnou vazbu k jejich výkonu, dává najevo očekávání, že žáci učení zvládnou a mohou dosáhnout výborných výkonů, a nepoužívá znevažujících výroků, které mohou mít demotivující povahu.